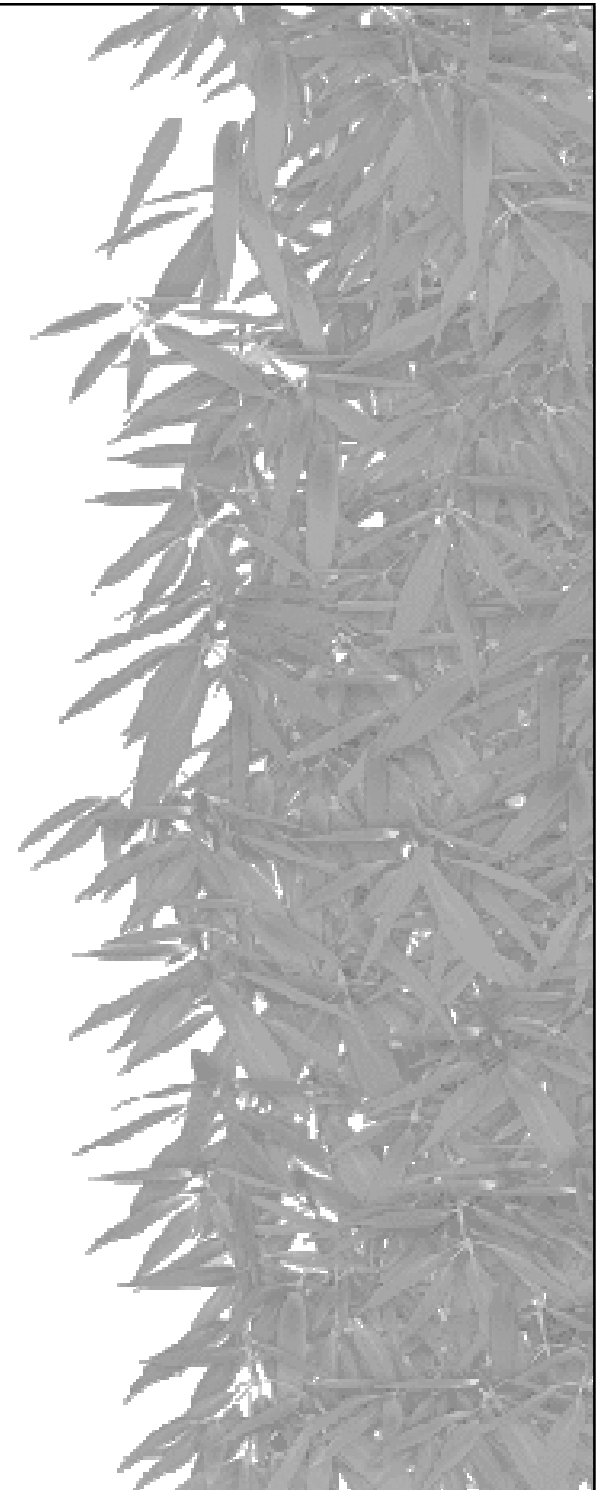

Člověk ve světě práce

Jana Petříková

Osnova:

1. antropogenetický pohled

- * jak se člověk postavil na zadní
- * co s člověkem udělal lov
- * charakteristiky lovu v životě současného člověka

Literární zdroje:

- * MORRIS, Desmond (1997): *Lidský živočich*. Euromedia Group: Praha.
- * KOHOUTEK, Rudolf & ŠTĚPANÍK, Jaroslav (1999): *Psychologie práce a řízení*. VUT: Brno.
- * BĚLOHLÁVEK, František (1996): *Organizační chování*. Rubico: Olomouc.
- * ŠTIKAR, Jiří a kol. (2003): *Psychologie ve světě práce*. Karolinum: Praha.

**Člověk je primát
(nejvyšší řád savců),
v procesu hominizace
se od ostatních
primátů odlišil.**

Čím?

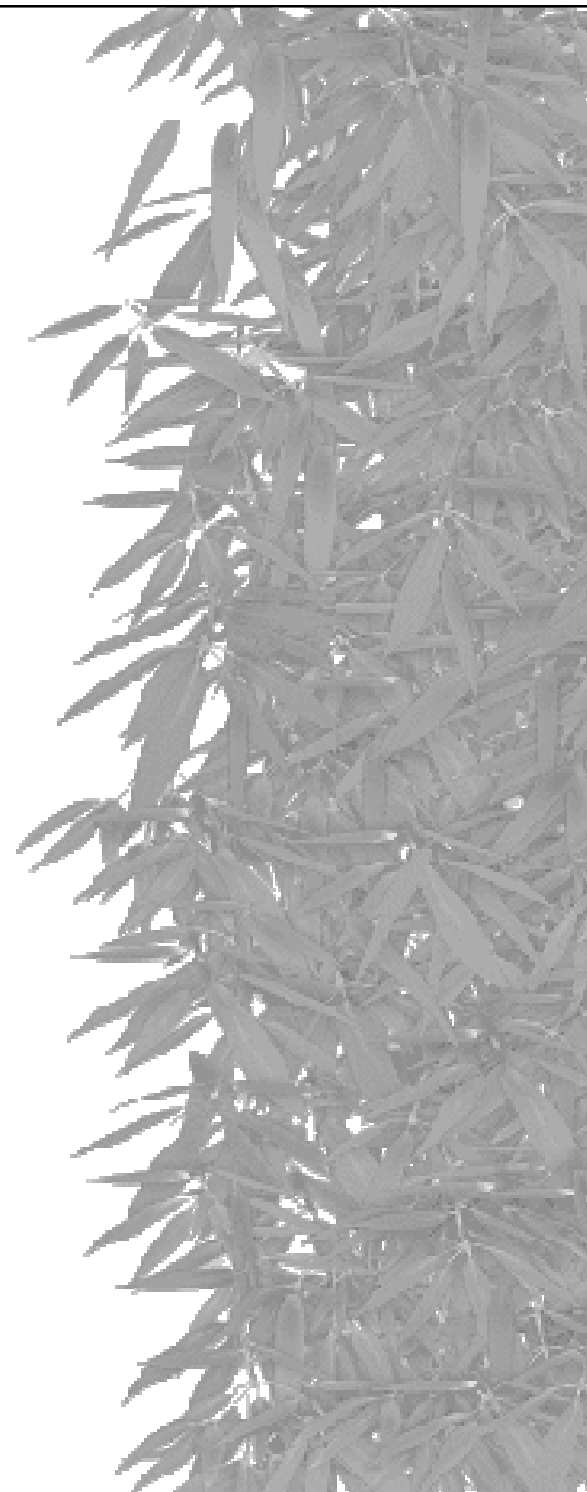

- * chodí po zadních
- * je všežravec
- * tvoří
- * mluví
- * usmívá se
- * obléká se
- * je altruista

Jak k této vyjíměčnosti dospěl?

Vývojem...

Kdysi dávno...

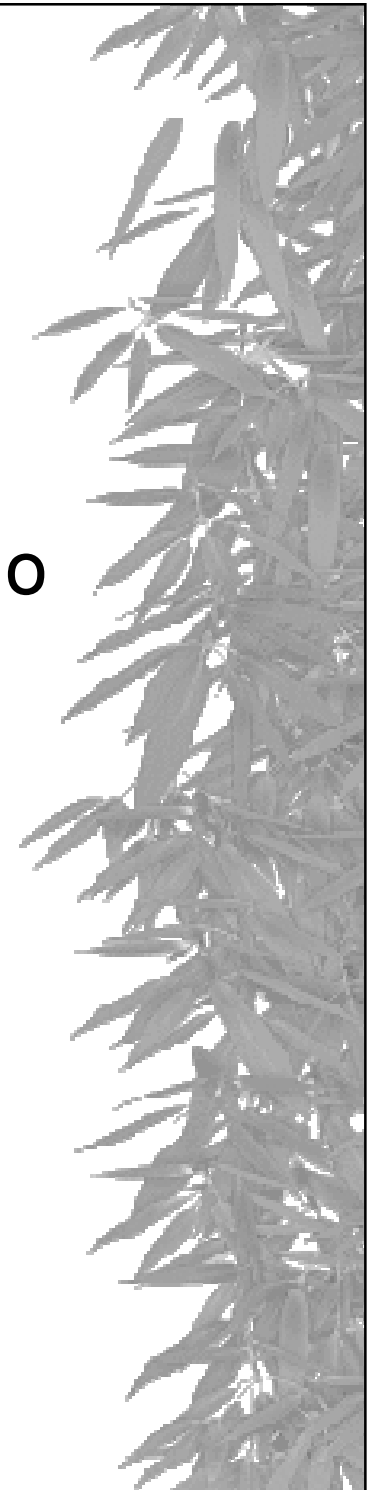
- * byl předchůdce člověka jen obyčejný sběrač plodů ze stromů a ničím se nelišil třeba od dnešních opic
 - viz např. knihy Jane Goodallové o životě divokých šimpanzů

...pak se něco stalo...

* a před 7 až 4 miliony let se předchůdce člověka přestěhoval k vodě - stala se z něho „mořská opice“

- ✓ přirostlý podkožní tuk
- ✓ směr růstu ochlupení, krátký kožich
- ✓ pružnější páteř
- ✓ pláč a pot, řídká moč a vlhká stolice
- ✓ částečné plovací blány mezi prsty
- ✓ umíme plavat či pod vodou zadržet dech
- ✓ potápěcí reflex
- ✓ tvar nosu
- ✓ plovoucí novorozeňata
- ✓ vysoká spotřeba vody
- ✓ smrt při přehřátí/dehydrataci pouhých 10%

...až nakonec náš předek vystoupil z vody a stal se lovící opicí

- * byla nutná dělba práce
- * byla založena sídliště s úkryty
- * byla zkvalitněna komunikace
- * lovec se postavil na zadní
- * začal vyrábět zbraně
- * změnil rytmus stravování, vznikl volný čas
- * změnila se povaha

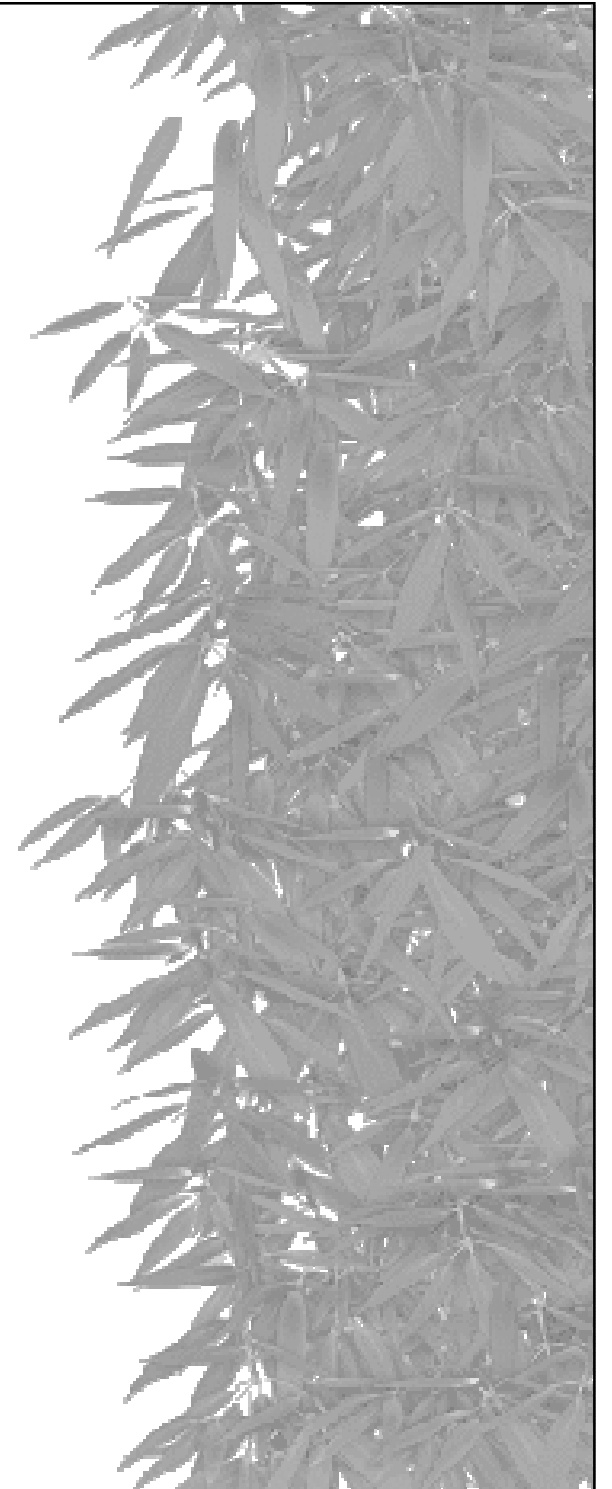
Připomeňme si:

- prvotní příčinou/smyslem našeho bytí je ***snaha našeho genofondu udržet se při životě***
- to vyžaduje:
 - 1) obstarat potravu**
 - 2) rozmnožovat se**
- ... všechno ostatní je jen byprodukt či nadstavba, vylepšení tohoto údělu

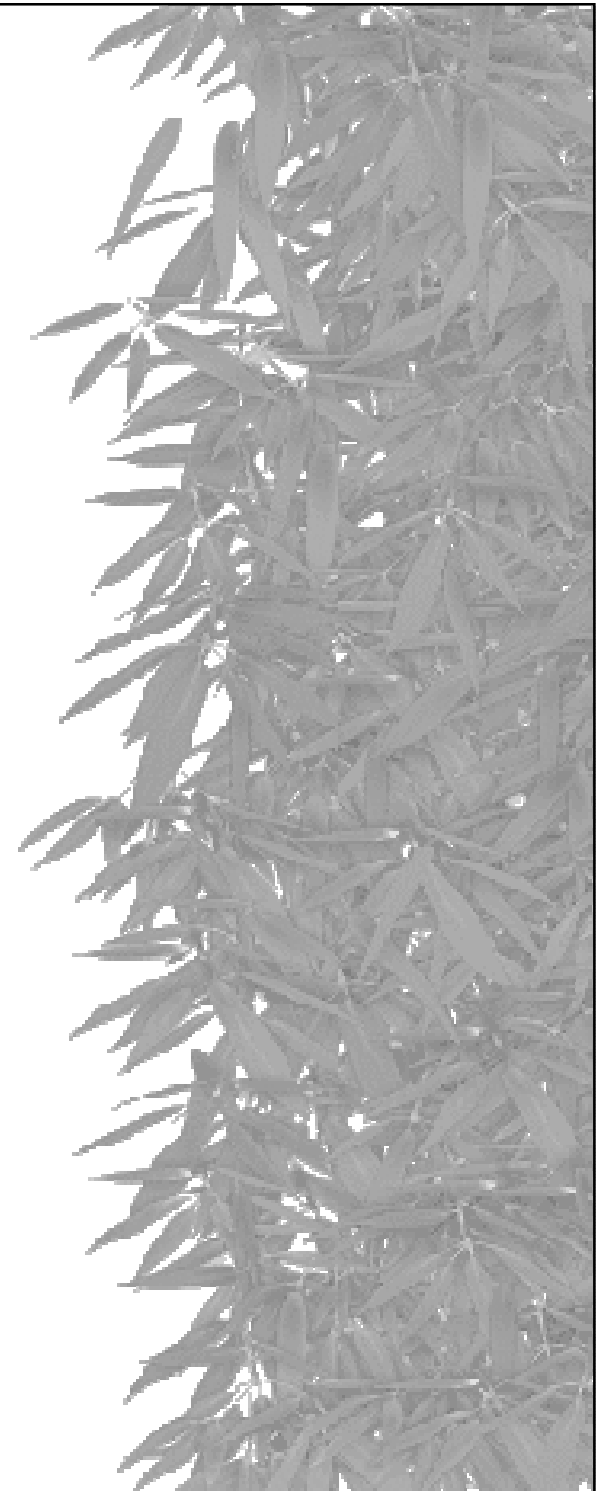
Dnes jsme velmi krotcí lovci

- * potravu získáváme
v obchodech, supermarketech
a hypermarketech...

Duše lovce v nás však stále dříme!

Kde a jak ji uspokojujeme?
Symbolicky ve hře a v práci.

Definice pojmů

Hra

* autotelická činnost

Práce

* heterotelická činnost

Činnost - aktivita subjektu řízená psychikou, motivy

- vnitřní činnost = výkonné nebo řídicí činnosti, které regulují vnější činnost
- předmětná činnost = působení na předměty
- interakční činnost = ne/verbální působení na 2. lidi

Chování - znaky činnosti pozorovatelné z vnějšku

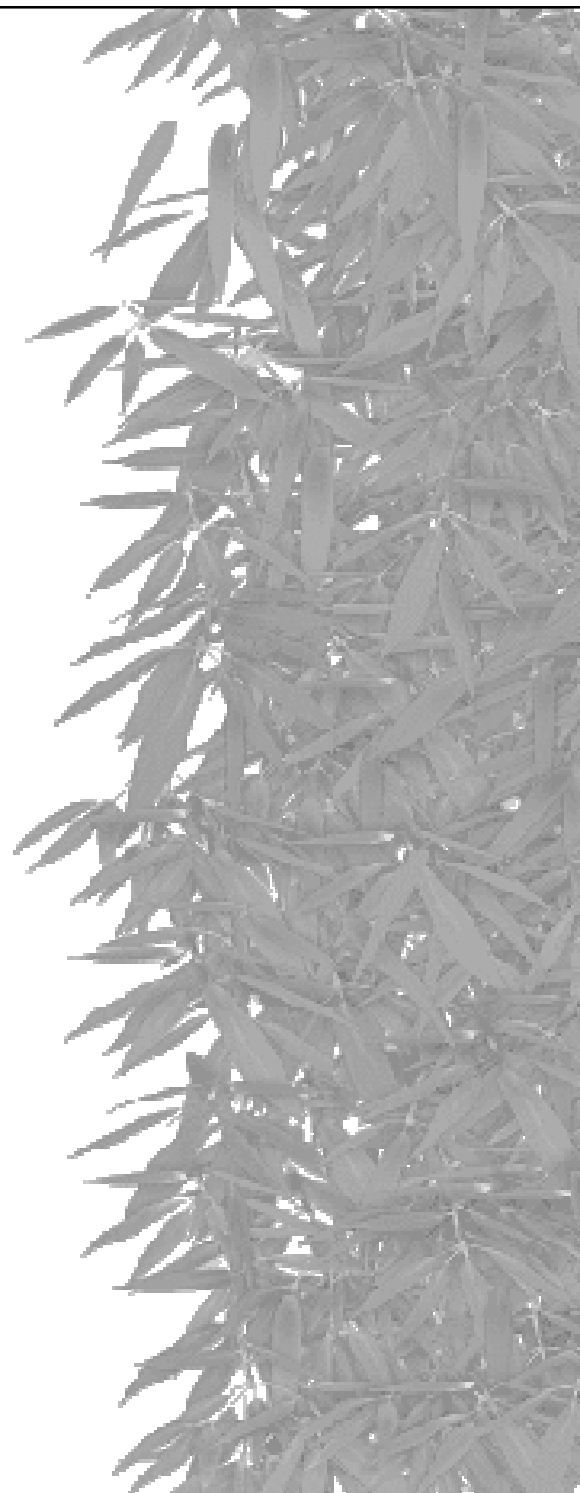
- adaptivní chování = situačně podmíněné
- expresivní chování = vyjadřující emoce subjektu
- substituční chování = zastupující původní účel

Jednání - činnost záměrně řízená účelem

Symbolika lovu v práci podnikatele

- * odchází do centra města dychtí na poli trhu dostat svůj úlovek (svůj podíl trhu), který přinese zdroj obživy (peníze)
- * jeho činnost obsahuje strategii (plán podnikání), plány a taktiku (konkrétní podobu strategie, např. rozšířit síť odběratelů), vlastní operace (jednání s cílem uzavřít dohodu)
- * podnikání je boj o přežití na trhu

Ne všichni jsme podnikatelé...

Pro mnoho jiných lidí je práce v zaměstnání tak nudná a monotónní, že jim poskytuje jen málo vzrušení nebo loveckých podnětů a je jen chudou náhražkou lovu.

Lidé, kteří dělají nudnou práci, jsou znepokojení a znechucení a jsou puzeni najít jiné ventily pro svůj ‚lovecký mozek‘.

Ve volném čase se nespokojený ‚lovec‘ zabývá činnostmi, které mu – ač samy o sobě bezvýznamné – poskytují scénář s prvky pradávného lovu.

Takovou honbou za něčím může být sběratelství, hazardní hry, cestování a všechny formy soutěživých her a sportů

Sběratelství

- * sběratel si vytýčí cíl
- * cíl má jasně definovanou specializaci (ani moc široká = snadný lov, ani úzká = riziko monotonie)
- * každý předmět do sbírky se pak stává symbolickou kořistí
- * najít ten pravý přírůstek vyžaduje přípravu, pátrání, plánování, taktizování
- * získání přírůstku je spojeno s rizikem (finanční ztráta)
- * nakonec přijde radost z úlovku, který je zařazen, aby na něm mohl nový vlastník očima ‚hodovat‘

Hazardní hry

- * v pravěkém lovu bylo velké potencionální nebezpečí
- * stane-li se život příliš bezpečným a přízemně nudným, člověk si nebezpečí třeba i vymyslí
- * vzrušení u hazardních her plyne z nebezpečí v podobě hazardu nebo sázky
- * sázka musí být dostatečně vysoká, aby event. ztráta byla citelná a výhra přinesla dostatečnou radost
- * získat úlovek (vítězství, výhru) v hazardní hře znamená přemoci princip hry

Výpravy

- * tulák, záselák, cestovatel, badatel, turista či ritualizované cestování jako je závodění, plavba, ježdění, létání, potápění...
- * jakýkoli takový ‚lov beze zbraní‘ je v podstatě stejným ‚zvídavým přemístováním‘
- * jakékoli ‚zbytečné cestování‘ obsahuje honební prvky pátrání a štvance, které chybějí v životě vázaném na domov, kancelář nebo továrnu

Hry a sporty

- * každý sport symbolicky poskytuje lovení a/nebo zničení cíle či oběti (např. lovit míč, puk, cílovou pásku, terč, otvor v kulečnickovém stole, fotbalovou branku)
- * poskytují možnost jako vyvrcholení dlouhého boje dobýt a odnést si symbolickou kořist, obvykle lesklou a třpytivou trofej: pohár, plaketu, sošku, medaili či jinou naprosto neúčinnou věc

Oddělení práce od hry - realita dneška?

- * hra - činnost s prvky pravěkého lovu, která však nepřináší přímo ani zprostředkovaně potravu

- * práce (zaměstnání) - činnost, kt.obvykle neobsahuje prvky lovu, ale přináší potravu skrze vydělané peníze

Spojení hry a práce, zaměstnání a lovu

- * necht' si člověk volí to zaměstnání, které současně prožívá jako povolání, tedy jako něco, co ho uspokojuje samo o sobě a navíc se mu stává zdrojem obživy
- * nalézat soulad mezi dispozicemi jedince a požadavky profese, tot' jeden z hlavních úkolů psychologů práce

